

De Minister van Justitie en Veiligheid
Mevrouw D. Yeşilgöz-Zegerius
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum

8 maart 2022

Contactpersoon

J.M.E. Smilde

Onderwerp

AMVB innovatie strafvordering

Geachte mevrouw Yeşilgöz,

Op 20 januari ontving de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) uw verzoek tot advisering inzake het concept van de algemene maatregel van bestuur Innovatie Strafvordering. Deze concept-amvb ziet op het mogelijk maken van pilots met betrekking tot een aantal bepalingen uit de Innovatiewet Strafvordering. De WeCo heeft het concept bestudeerd en onderschrijft de basisgedachte dat met de nieuwe bepalingen “proef gedraaid kan worden”. Wel noemt zij hierna een aantal punten waarop verduidelijking wenselijk is.

Pilots

In de ambv wordt geregeld dat er een aantal pilots wordt gehouden om te bezien hoe bepaalde bepalingen uit de Innovatiewet Strafvordering in de praktijk zullen uitwerken. Daartoe wordt een aantal arrondissementen/ressort(en) aangewezen. Het betreft, enigszins samengevat, drie pilots.

De eerste pilot gaat over het anders (verkort) opmaken van processen-verbaal, aangevuld met opnamen van beeld en geluid. De tweede pilot ziet op het uitbreiden van de bevoegdheden van de hulpofficier van justitie. De betreffende hulpofficier van justitie moet zich daarvoor wel kwalificeren, zo volgt uit artikel 2 van het concept. Ten derde komen er aanvullende mogelijkheden om mediation toe te passen na aanvang van het onderzoek ter zitting.

In de eerste pilot gaat het om processen-verbaal met bijbehorende opnamen die kunnen worden gebruikt als wettig bewijsmiddel. Er zijn aanvullende regels, inhoudende dat na een daartoe strekkende beslissing van de voorzitter van de rechtbank (of in het geval van hoger beroep de voorzitter van het gerechtshof) alsnog op de gebruikelijke wijze proces-verbaal moet worden opgemaakt. Voor de verslaglegging van het onderzoek ter zitting gelden - in enigszins aangepaste vorm - dezelfde regels en uitgangspunten.

De WeCo merkt in het algemeen op dat met name de opdracht tot uitwerking achteraf tot significant meer extra werk zal leiden, werk waarvoor op dat moment niet altijd opsporingsambtenaren beschikbaar zullen zijn. Het uitluisteren/-kijken van een opname van een verhoor en/of een behandeling van een zaak ter terechtzitting kost veel meer tijd dan

het lezen van een proces-verbaal. Zeker bij de bestaande achterstanden zal een (voorzitter van) een hof al snel de opdracht geven tot het alsnog uitwerken van het (zittings)PV. Het tekort aan beschikbare opsporingsambtenaren geldt overigens evenzeer voor voorzitters/instruerend rechters en secretarissen. Als in de mogelijke tekorten aan menskracht niet wordt voorzien, dreigt stagnatie van de rechtsgang. De WeCo adviseert de minister in de nota van toelichting hieraan aandacht te besteden.

De WeCo vraagt daarnaast aandacht voor de zinsnede “alsnog een *volledig proces-verbaal opmaken*”. De WeCo neemt daarbij aan dat bedoeld wordt op het opmaken van een proces-verbaal zoals dat nu gangbaar is. Daarbij is geen sprake van een volledig stenografisch uitgewerkt verslag en worden minder relevante gedeelten van het verhandelde ter zitting (grooten)deels samengevat weergegeven. De WeCo verzoekt in de nota van toelichting op dit punt een verduidelijking in bovenstaande zin op te nemen.

Ten slotte merkt de WeCo op dat voor het uitluisteren/-kijken van opnames goede technische voorzieningen onontbeerlijk zijn.

Hoger beroep

Er zijn steeds twee of drie rechtbanken aangewezen voor deze drie pilots, maar niet steeds dezelfde: Noord-Holland, Overijssel (pilots 1 en 2), Limburg (alleen pilot 2). De pilot over uitbreiding van de mogelijkheden voor mediation is toebedeeld aan de rechtbanken Gelderland, Overijssel en Zeeland-West-Brabant. Bij deze keuze wordt verder geen toelichting gegeven, met name niet voor het verschil tussen de verslaglegging door opsporingsambtenaren en die van het onderzoek op de terechtzitting. De WeCo adviseert de minister de nota van toelichting op dit punt aan te vullen.

Als een strafzaak waarin de bevoegdheid van art. 1 is toegepast in appel zal worden behandeld, kan het betreffende gerechtshof deze wetsbepalingen op dezelfde wijze toepassen. De bevoegdheden uit de eerste aanleg blijven in die zaken dus bestaan in hoger beroep.

De WeCo merkt op dat de redactie van artikel 1 van het concept-besluit daarover minder helder is dan de nota van toelichting. Het verdient aanbeveling om in zowel lid 1 als in lid 2 lid 2 onder a., b. en c. telkens de woorden toe te voegen: “wanneer een dergelijke zaak wordt behandeld in hoger beroep”. Hoewel de toelichting duidelijk is, verdient het aanbeveling de tekst van het besluit ook (even) helder te maken.

Zaken van het LP of FP

Het kan problematisch zijn als in de betreffende arrondissementen zaken worden opgespoord onder leiding van een officier van justitie van het Landelijk Parket of het Functioneel Parket. Er zal dan niet zelden sprake zijn van de opsporing van feiten waarin identieke opsporingshandelingen worden verricht in andere dan de genoemde arrondissementen. Bovendien worden LP- en FP-zaken behandeld door de zogeheten concentratierechtbanken. Dit zal er toe leiden dat ook de rechtbanken Amsterdam, Den Bosch, Rotterdam en Zwolle met deze bepalingen te maken krijgen. Voor beide punten ontbreekt een passende voorziening in het bestaande besluit. In die leemte ware te voorzien.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

Prof. mr. Th. A. de Roos
voorzitter